

Jakub Seemann ma 15 lat i uczy się w Zabrzu

Polak najlepszym szachistą świata

- str. 2

TYGODNIK NIE TYLKO DLA DZIECI

www.angorka.com.pl

ISSN 1425 3755

ANGORKA

WARTO
WIEDZIEĆ
WIĘCEJ

WARSZAWA-CHICAGO

Nr 50 (1527)

Rok XXIX

10 grudnia 2023 r.

Kazik na Zanzibarze

AP.

Fot. Agnieszka Pachol

Kazik pierwszy raz w Afryce. Wizyta w szkole - czytaj str. 4

Ma 15 lat i uczy się w Zabrze

Najlepszy szachista na świecie

Jakub Seemann (15 l.), uczeń III Liceum Ogólnokształcącego w Zabrzu, został mistrzem świata w szachach w kategorii do lat 16. Nastolatek w końcowej klasyfikacji wyprzedził innego polskiego zawodnika – Jana Klimkowskiego, który zdobył srebrny medal. Kiedy Jakub powrócił do szkoły z włoskiego Montesilvano, gromkimi brawami przywitali go koledzy, koleżanki i grono pedagogiczne. Zabrzezanin w tym roku triumfował również w mistrzostwach Europy juniorów.

A.P. opr. na podst. www.sport.tvp.pl
Fot. Zbigniew Meissner/PAP

Na Manhattanie

Promowanie polskiej kultury

W nowojorskiej sali koncertowej w Kaufman Music Center wybrzmiały utwory słynnych polskich kompozytorów. Wypełniona słuchaczami widownia wysłuchała dzieł Fryderyka Chopina, Stanisława Moniuszki, Ignacego Paderewskiego, Karola Szymanowskiego i Grażyny Bacewicz. Wśród wykonawców można było usłyszeć m.in. debiutującego w tym roku w Metropolitan Opera tenora Piotra Buszewskiego oraz Kate Liu – brązową medalistkę XVII Międzynarodowego Konkursu Pianistycznego im. Fryderyka Chopina w Warszawie.

H.J. opr. na podst. www.tvp.info

Ma powierzchnię trzykrotnie większą od Nowego Jorku

Dryf lodowego kolosa

Ważąca bilion ton góra lodowa A23a po ponad 30 latach ruszyła z miejsca.

Pchana przez silne wiatry i prądy zaczęła szybko dryfować blisko północnego krańca Półwyspu Antarktycznego.

Gigantyczna bryła o powierzchni trzykrotnie większej od Nowego Jorku oderwała się od szelfu lodowego Filchnera-Ronne'a na Antarktydzie Zachodniej w 1986 roku, ale wówczas osiadła na mieliźnie. Teraz udała się w podróż. Głajolodzy nie spuszcza jej z oczu, bo to dla nich prawdziwa gratka. Oceniają, że olbrzym wpłynie do Antarktycznego Prądu Okołobiegunowego, a następnie przemieści się w stronę Oceanu Południowego tzw. aleją gór lodowych.

Oz opr. na podst. www.rp.pl

Zagrana po 80 latach

Muzyka z Auschwitz

Kompozycje, które powstały w obozie Auschwitz-Birkenau, wybrzmiały ponownie. Zagrała je orkiestra Constella Music pod dyrygenturą Leo Geyera (31 l.). Zobaczył on poniszczone napisy nutowe podczas zwiedzania muzeum obozu koncentracyjnego w 2015 roku i postanowił wykorzystać je do uczczenia pamięci brytyjskiego historyka Holocaustu Martina Gilberta.

Orkiestry w Auschwitz-Birkenau tworzyli przymuszani do gry przebywający w obozie artyści. Choć wykonywali muzykę w tak nieludzkim i okropnym miejscu, to czasem dawało im to choć

namiastkę normalności. Niekiedy więźniowie grali również po kryjomu dla swoich towarzyszy, przemycając ukryty przekaz, np. fragmenty polskiego hymnu.

H.J. opr. na podst. www.tvn24.pl

Nie dla kuchenek gazowych

Już od 2025 roku w brytyjskim mieście Oksford w domach nie będzie można mon-

tować kuchenek ani pieców na gaz. Nowe budynki mają powstawać bez korzystania z paliw kopalnych. – To duży krok naprzód w walce z zagrożeniem zmianami klimatycznymi – powiedziała Louse Upton, radna miasta. Od tego momentu każdy budynek będzie musiał wytwarzać tyle energii elektrycznej, żeby w zupełności wystarczyła na pokrycie jego potrzeb. **Urządzenia na gaz nie tylko zanieczyszczają powietrze, ale także pogarszają stan zdrowia dzieci i często są przyczyną astmy.**

Podobny zakaz obowiązuje już w Holandii i Danii.

M.K. opr. na podst. www.f5.pl

Szopka z ciasta do pizzy

Niecodzienną szopkę wykonaną w całości z ciasta do pizzy zrobił Mauro Esposito – mistrz wypieków z Neapolu (Włochy). Dzieło można oglądać w jednej z jego pizzerii. Z oryginalnego surowca zrobione są wszystkie elementy rzeźby: figurki Świętej Rodziny i pasterzy oraz zwierząt, a także pejzaż, góry, grotta i domy. Niektóre części są z mocno przypieczonego ciasta, a inne z jaśniejszego.

M.K. opr. na podst. www.tvp.info

Nowa rzeczniczka praw dziecka

„Każde dziecko jest ważne, każde dziecko jest wartością, każde dziecko jest piękne, każde dziecko ma w sobie potencjał” – powiedziała **Monika Horna-Cieślak (33 l.)**, nowo wybrana rzeczniczka praw dziecka. Horna-Cieślak jest adwokatką i społecniczką broniącą pokrzywdzonych. Od 19. roku życia zajmuje się ochroną praw najmłodszych. Udziela pomocy osobom, które doświadczyły przemocy. Kadencja obecnego rzecznika Mikołaja Pawlaka upływa 14 grudnia.

A.P. na podst. inform. prasowych
Fot. Leszek Szymański/PAP

OZAMI NASTOLATKA

JAK WALCZYĆ Z AGRESJĄ

Drodzy młodzi Czytelnicy. Coraz częściej docierają do nas wieści, że zmagacie się z hejtem w internecie, a także z mową nienawiści w codziennym życiu. Napiszcie nam, jak walczyć z agresją. Czekaamy na Wasze felietony, szczególnie o tej właśnie tematyce. **Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży: 116 111**

Niepowodzenie to część sukcesu

Czy mieliście kiedyś tak, że bardzo wam na czymś zależało, włożyście w to całą swoją energię, a nie udało wam się czegoś osiągnąć za pierwszym razem?

Pisząc to, wylewam całe swe zmartwienia. Dostałem przed chwilą informację, że zabrakło mi naprawdę mało, by zrobić kolejny krok do swojego celu. Poświęciłem na to cały swój wolny czas, ale jednak nie udało mi się. Czy to oznacza, że żałuję? Nie, nie żałuję, bo przybliżyło mnie to do mego marzenia. Niepomyślność to sukces, bo oznacza, że próbowaliśmy. **Porażką jest zaś niepodjęcie ryzyka z obawy przed przegraną.** Nie udało

się, ale może ma nas to przygotować na wygraną, byśmy ją docenili. Wiem, nie jest łatwo, ale marzenia są warte więcej niż wszystko inne. To właśnie marzenia nadają życiu sens. Są naszą Własną Legendą, do której musimy podążać, by żyć całym wachlarzem emocji – od złości i smutku, aż do ekstazy, zachwyty oraz spełnienia. Marzenia pozwalają nam nie zatracić, nie zgubić się w dzisiejszym świecie, byśmy nie stali się istotą bez duszy, zakotwiczoną jedynie w pędzącym społeczeństwie. Wyobraźcie sobie, jak już to osiągniecie, czyż nie będziecie wspaniale?

Piotr Futoma, 15 lat, Kraków

Felietony (od 1000 do 1200 znaków) prosimy nadsyłać wyłącznie na adres: ela.walecka@angora.com.pl. Za teksty opublikowane na łamach „Angorki” wypłacamy autorom honorarium. Drukujemy tylko prace osób, które nie skończyły 18. roku życia. Redakcja zastrzega sobie prawo do skrótów.

Podróże Kazika Barwna Afryka⁽¹⁾

Lekcja WF-u w oceanie

Kazik wybrał się na kontynent, którego jeszcze nie odwiedził. Afryka, ciepło... to dla mnie raj – myślał nasz włóczykwy podróżnik. Wiedział, że na Zanzibarze panuje teraz krótka pora deszczowa i zazna ulewnego deszczu, ale postanowił zaryzykować. Po długiej podróży dotarł do małego hotelu na plaży. Ocean Indyjski podchodził prawie pod wejście do restauracji. Woda była niezwykle ciepła, a piasek biały i w dotyku przypominał mękę. Do tego wszystkiego, mimo bardzo wysokiej temperatury powietrza, nie parzył w stopy, jak to jest na naszych plażach. Z czasem okazało się, że o poranku ocean się „oddala”. Przyptywy i odpływy były dla Kazika zaskakujące, mimo iż w recepcji wisiła informacja o tym, kiedy stan wody jest najwyższy.

Kazik nawiązał też nowe przyjaźnie i nauczył się kilku słów. Jego nauczycielami byli Masajowie. **Jambo** to znaczy cześć, **hakuna matata** – nie ma problemu, a **pole pole** – powoli, powoli. Po co się spieszyć?

Masajowie to grupa etniczna, która przybyła z Tanzanii kontynentalnej. Piękni, wysmukli, czarnoskórzy mężczyźni zachęcali do oglądania naszyjników, breloczków i chust. Czasami pojawiały się i kobiety z krótko obciętymi włosami. Szczupłe, w kolorowych sukniach. Oczywiście wszyscy chwalili swój towar i zachęcali do kupna. Transakcje odbywały się na plaży. Sprzedawca pisał swą cenę na piasku, a Kazik, targując się, skreślał ową i pisał nową patykami. Spotykali się w połowie. I to było OK.

Kiedy był odpływ, a woda oddalała się nawet o półtora kilometra, pojawiali się i inni mieszkańcy Zanzibaru. Wśród mułu zbierali owoce morza i wykopywali z pia-

sku robaki na ryby. Na plaży można było spotkać pasące się krowy, bawiące w wodzie dzieci, które właśnie miały lekcję wychowania fizycznego, czy zobaczyć wysypisko śmieci gdzieś na końcu wsi, która z początku wydawała się sielskim miejscem.

Tuż obok hotelu znajdowała się szkoła. Kazik wiedział, że musi do niej zajrzeć. On – wystannik „Angorki” – jest zawsze tam, gdzie są dzieci. Sam przywiózł 9 kilogramów książek, mazaków, zabawek, koszułek i bloków rysunkowych do tamtejszej placówki oświatowej. Okazało się, że zdążył tuż przed feriami. W publicznej szkole uczy się około 900 dzieci. W jednej klasie jest ich nawet 70. Zaczynają chodzić na lekcje, kiedy skończą osiem lat. Uczą się między innymi języka suahili, angielskiego i arabskiego. Jeśli ktoś nie chce, by jego dziecko uczyło się arabskiego, zapisuje je do szkoły niepublicznej, jednak tam musi się liczyć ze znacznymi kosztami. Prezenty przyniesione przez Kazika bardzo ucieszyły też nauczycieli, którzy przeznaczili je na nagrody dla najlepszych uczniów. W jednej klasie maluchy śpiewały angielską piosenkę. Było to tak piękne i żywiołowe, że Kazik aż się popłakał ze wzruszenia. Wszyscy podbiegali do niego i starali się zachęcać do wspólnej zabawy. Jedną z nich było skakanie na wkopanych do połowy oponach samochodowych. Kiedy rozpoczynały się kolejne zajęcia, królik pożegnał się z uczniami. Obejrzał jeszcze rozkład lekcji zawieszony przed klasą. Było to proste pomieszczenie z otworami zamiast okien, a w nim ustawione ławki. W nich siedziało po kilkoro dzieci. Na ścianie widniała także instrukcja, jak należy myć zęby. W ogrodzie, pod drzewem, odbywała się lekcja religii i nie można było fotografować uczniów. Wszyscy rozbiegli się do klas. – Czas na mnie – pomyślał Kazik i udał się na zwiedzanie okolicy.

Tekst i fot.: A.P.

Masajka zachwala swoje wyroby

Wejście na teren szkoły

Centrum bioróżnorodności na Mazurach

We wsi Urwiłtał pod Mikołajkami otwarto Mazurskie Centrum Bioróżnorodności i Edukacji Przyrodniczej Kumak. **Ekspozycja przedstawia naturę Warmii i Mazur oraz jej powiązanie z człowiekiem.** Główna tematyka dotyczy małych zbiorników wodnych i ekosystemów bagiennych. Placówka zlokalizowana jest w dwóch budynkach zaprojektowanych na planie koła. W jednym z nich mieszczą się laboratoria, sala seminaryjna i zaplecze noclegowe. Jest też pracownia biologiczna przeznaczona na warsztaty. Z propozycji skorzystają studenci, uczniowie i wszyscy zainteresowani przyrodą tego rejonu Polski, którzy zechcą to miejsce odwiedzić. Będzie można obserwować

życie roślin, zwierząt oraz procesy zachodzące w tamtejszym otoczeniu.

M.K. opr. na podst. www.naukawpolsce.pl

Niezwykłe, nieznane, niestychane

Prudentópolis – brazylijska Ukraina

75 proc. mieszkańców 52-tysięcznego brazylijskiego Prudentópolis ma

swoje korzenie w Ukrainie. To w większości potomkowie osadników przybyłych tu ze swojej europejskiej ojczyzny w latach 90. XIX wieku, a także po drugiej wojnie światowej. Miasto nazywane jest Małą Ukrainą, a nawet ukraińską stolicą Brazylii. A ich rodzimy język (obok portugalskiego) uznawany jest tutaj za oficjalny. W Prudentópolis znajdują się liczne cerkwie, restauracje serwujące narodowe specjały, a na wielu budynkach powiewają charakterystyczne niebiesko-żółte flagi. Działa też zespół taneczny Vesselka, występujący w folklorystycznych strojach.

Oz opr. na podst. www.onet.pl

Zdrowo i kolorowo

Gałka muszkatołowa

Najczęściej sprzedawana jest w formie sproszkowanej. **To środkowa część pestki muszkatołowca korzennej.** Wiecznie zielone drzewo pochodzi z wyspy Molucca w archipelagu Wysp Korzennych. Gałka znana była w starożytnych Indiach. Używana jest jako przyprawa oraz ma zastosowanie w medycynie ludowej. **Zawiera między innymi: białko, tłuszcz, węglowodany, błonnik oraz witaminy. Obecne są w niej także minerały: żelazo, wapń, magnez, fosfor, potas, sód i cynk oraz kwasy tłuszczowe.**

Dobrze wpływa na układ pokarmowy. Poprawia trawienie, przeciwdziała powstawaniu wrzodów żołądka i oczyszcza organizm z toksyn. Pomaga także zachować koncentrację i poprawia nastrój. Polecana

jest jako środek zapobiegający zakrzepowej chorobie krwi.

Gałka muszkatołowa korzystnie wpływa na układ nerwowy i zmniejsza apetyt. Dodaje się ją do mięsa, kielbas, paszтетów, a nawet ryb i innych owoców morza. Można jej też użyć do przyrządzania warzyw: szpinaku, kapusty i fasoli. Urozmaica smak jajecznic. Jest przyprawą korzenną, więc wzbogaca aromat grzanego wina, kompotu oraz pierników. Stanowi jeden ze składników przyprawy *masala*.

Stosowanie jej w kuchni jest bezpieczne, jednak nie wolno jej nadużywać. Może spowodować alergię, a niewłaściwie zastosowana staje się groźna dla zdrowia i życia.

Tekst i fot.: A.P.

Dzieci potrafią pokonać AI

Dzieci potrafią być zdolne do abstrakcyjnego myślenia i bardziej kreatywne niż sztuczna inteligencja (AI). Dowodzi tego eksperyment przeprowadzony przez zespół naukowców z Uniwersytetu Kalifornijskiego w Berkeley (USA), podczas którego uczestnicy mieli za zadanie narysować kota, mając do dyspozycji narzędzia tak niekonwencjonalne jak linijka i czajnik. Okazało się, że około 85 procent dzieci zdecydowało się użyć czajnika jako prowizorycznego szablonu do odrysowania idealnego kota, podczas gdy sztuczna inteligencja wybrała linijkę. Stało się tak dlatego, że AI ma zaprogramowane skojarzenia, gdzie linijka służy do mierzenia, a czajnik do przygotowania np. herbaty. I choć sztuczna inteligencja zaprojektowana została na wzór ludzkiego mózgu, jej procesy rozumowania

znacząco różnią się od tych zachodzących w naszych głowach. Innowacyjność i kreatywność to obszary, w których nadal dominuje człowiek.

G.K. opr. na podst. www.dobrewiadomosci.net.pl

Powiedz mamie, powiedz tacie

Siedzenie złe dla serca

australijscy i brytyjscy naukowcy, którzy przebadali ponad 15 tysięcy osób. Sprawdzali oni, jak ruch wpływa na stan układu krążenia. **Ustalono, że najwięcej korzyści zdrowotnych przynosi umiarkowany i intensywny ruch, który podnosi tętno i zmusza do szybszego oddechu chociaż przez minutę albo dwie.** Na drugim miejscu znalazł się lekki wysiłek, dalej stanie i spanie. Siedzenie okazało się jednak najbardziej szkodliwe. Nawet niewielkie zmiany pozycji ciała mogą mieć zatem bardzo dobre skutki dla mięśnia sercowego i zniwelować niebezpieczeństwo wystąpienia zawału lub udaru.

Dla ludzkiego serca najgorsze jest... zbyt długie siedzenie. Tak utrzymują

M.K. opr. na podst. www.tvn24.pl

Rekordzista żółdziowych zbiorów

Aż 140 tys. żółdździ nazbierał wraz z rodzeństwem uczący się w Suraziu **Maciej Zimnoch**. Chłopiec za 350 kg nasion dębu dostał obiecany w konkursie nagrodę – rower górski ufundowany przez Leśnictwo Suraz i Nadleśnictwo Dojlidy. W akcji zbierania żółdździ uczestniczyły także inne dzieci, a zebrano w sumie ponad 3 tony. Cały zbiór przeznaczony jest na zimowy pokarm dla leśnych zwierząt – jeleni, dzików, saren i zubrów.

A.P. opr. na podst. www.zielona.interia.pl

Francja wygrała Eurowizję Junior 2023!

Francuzka **Zoé Clazure** wygrała Konkurs Piosenki Eurowizji Junior 2023 odbywający się w Nicei. 13-latką wystąpiła z piosenką „Cœur” i uzyskała łącznie 228 punktów

od jury i widzów. Na drugim miejscu znalazła się Sandra Valero z Hiszpanii (201 punktów), a na trzecim – zespół Yan Girls z Armenii (180 punktów). W tegorocznej edycji wystąpili reprezentanci 16 krajów. Hasło przewodnie brzmiało „Heroes”, czyli „Bohaterowie”. **Reprezentantka Polski, 12-letnia Maja Krzyżewska z piosenką „I just need a friend”, zajęła 6. miejsce, zdobywając 124 punkty.**

Zoé pisze teksty piosenek i gra na pianinie. Nagrała też kilka singli. – *Moja piosenka mówi o znęcaniu się w szkole. Sama tego doświadczyłam. Ma ona dać światło i nadzieję tym, którzy to przeżyli, i tym, którzy doświadczają tego dzisiaj* – wyjaśnia młoda artystka.

G.K. na podst. inform.prasowych

Plony z ogródka dla potrzebujących

Lauren Schroeder ze stanu Iowa (USA) przekazała bankom żywności i organizacji non profit w regionie Quad Cities ponad 3 tony produktów z własnego ogrodu. **Uczennica szkoły średniej Calamus-Wheatland chciała, aby każdy, kto tego potrzebuje, miał dostęp do świeżych warzyw.** Dlatego na otrzymanej od rodziców działce o powierzchni pół akra posadziła ich 15 rodzajów, m.in. marchewki, pomidory i dynie. Dzięki wsparciu organizacji edukacyjno-przemysłowej Future Farmers of America i ciężkiej codziennej pracy dziewczynka wyhodowała produkty warte 15 tysięcy dolarów. Po otrzymaniu kolejnego dofinansowania Lauren powiększyła swoje pole o kolejne pół akra, a uprawy – o następne pięć rodzajów. Jej celem jest przekazanie 9 ton warzyw do czasu ukończenia szkoły, czyli do czerwca

przyszłego roku. Nastolatka oprócz uprawiania ogrodu zajmuje się hodowlą bydła. Nigdy wcześniej nie zarządzała ogrodem.

G.K. opr. na podst. www.dobrewiadomosci.net.pl

Fot. www.goodnewsnetwork.org

Sport

● Występujący w Seville **Sergio Ramos** zdobył w środę gola numer 10 000 w historii piłkarskiej Ligi Mistrzów. 37-letni hiszpański obrońca dał swojej drużynie prowadzenie w 24. minucie spotkania z PSV Eindhoven. Ramos w barwach Realu Madryt cztery razy został triumfator LM. Zaliczył w niej dotychczas 141 występów.

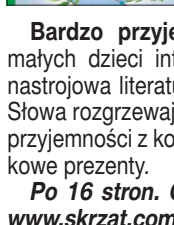
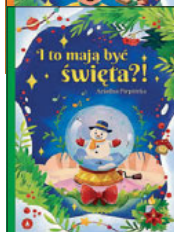
● Turniej tenisa stołowego z okazji **58-lecia powstania klubu LKS Mewa Resko** rozegrano właśnie w tej miejscowości. Do rozgrywek przystąpiło 85 zawodników z województwa zachodniopomorskiego, a rywalizacja odbywała się na 15 stołach. W kategorii szkół podstawowych zwyciężył Adam Włodarczyk (Gryfice). Na drugim stopniu podium uplasował się Maksymilian Zborowski (Świdwin), a tuż za nim znaleźli się: Cyprian Górka (Szczecin) i Antoni Antończyk (Szczecin).

● **Niemcy po pokonaniu Argentyny w rzutach karnych 4:2 zostały pierwszym finalistą piłkarskich mistrzostw**

świata do lat 17, które odbywają się w Indonezji. Po regulaminowym czasie był remis 3:3. W drugim wtorkowym półfinale Francja zagra z Mali.

● **Zawodniczki LFA Szczecin** zdobyły Puchar Polski ZZPN kobiet w futsalu, zwyciężając w finałowym turnieju w Goleniowie i pokonując Błękitnych Stargard 1:0 oraz Energetyka Juniora Gryfino 3:0. W trzecim spotkaniu Błękitni pokonały Energetyka Juniora 3:0. Drużyny rywalizowały systemem każdy z każdym, a mecze trwały 2 razy po 15 minut, bez zatrzymywania czasu.

● **Trzynastoletnie seniorskie medali wywalczyły pływaczki MKP na mistrzostwach Polski** rozgrywanych w Poznaniu. Pięcioro reprezentantów klubu stało na najwyższym stopniu podium, ale nikomu nie udało się wywalczyć kwalifikacji olimpijskiej ani minimum na przyszłoroczne mistrzostwa świata w Dosze. Najbliżej tego drugiego celu był Konrad Czerniak, któremu w eliminacjach 50 m stylem dowolnym do kwalifikacji na MŚ zabrakło 0,05 sekundy. G.K.

Autorzy kolejnych tomów: Monika Ślizowska, Arleta Remiszewska, Ariadna Piepióra „Święta, foki i inne cuda” „Makowiec z rodzynkami” „I to mają być święta?!”

Dla kilkulatek powyżej pięciu lat. Akcja każdej z tych trzech książek toczy się przed Bożym Narodzeniem.

Mały czytelnik poznaje Alkę oraz jej babcie, a także Tymka, Basię, ciotkę Zuzkę i resztę przyjaciół z dzielnicy. Intryguje ich, kim jest nowy sąsiad. Jaką on skrywa tajemnicę? Co odkryje Alka?

Babcia występuje też w drugiej opowieści. Uważa ona, że w wigilijną noc ptaki przemawiają ludzkim głosem. Jej wnuczek nie może się tego doczekać. Jest też o kłamstwie w słusznej sprawie i o ocalaniu wspomnień. A jaką moc może mieć mała rodzynka?

Bohaterem trzeciej historii jest Franek, który nagle staje się ponurakiem. Lilka dostrzega, że jest on zmartwiony. Czy dziewczynka zdoła do niego dotrzeć? Mamy też bałwana Śnieżka, który ma doskonały plan na Najlepsze Święta na Świecie. Czy zdoła go zrealizować?

Bardzo przyjemne opowieści wprowadzające w świąteczny nastrój. Dla małych dzieci intrygująca treść. Ciekawe wątki i interesujące postaci. Wyjątkowo nastrojowa literatura. Grudniowa atmosfera, zimowa aura i ciepło panujące w domu. Słowa rozgrzewają małego czytelnika i poszerzają jego wyobraźnię. Dostarczają także przyjemności z kontaktu ze świątecznymi książeczkami. Doskonałe pozycje na gwiazdkowe prezenty.

Po 16 stron. Ceny kolejno: 3,50 zł; 4,70 zł; 4,70 zł. Wydawnictwo SKRZAT; www.skrzat.com.pl

M.K.

Sęp kasztanowaty na naszym niebie

Nieczęsto widywanego w naszym kraju sępa kasztanowatego sfotografował

Krzysztof Dean. Zaobserwował go nad **bagnem Całowanie niedaleko Warszawy**. To gatunek większy od wszystkich gniazdujących w Polsce ptaków szponiastych. Samice ważą ponad 12 kg i mają około 3-metrową rozpiętość skrzydeł. Dawniej sępy te zamieszkiwały w wielu miejscach Europy, jednak w drugiej połowie XIX wieku (prawdopodobnie przez rewolucję przemysłową) ich populacja drastycznie spadła.

A.P. opr. na podst. www.zielona.interia.pl
Fot. Be&W

Wystawa o zjawiskach przyrodniczych

„Piękne i bestie. Zjawiska przyrodnicze we współczesnych badaniach naukowców” to tytuł wystawy zorganizowanej w PAN Muzeum Ziemi. Pierwsza część poświęcona jest lodowcom i badaniom prowadzonym na Spitsbergenie w Arktyce. Przy dźwiękach rozlegających się, gdy lodowiec pęka, można obejrzeć bajecznie kolorową zorzę polarną. Kolejne propozycje dotyczą polskich rzek, susz, trzęsień ziemi i burz. Jest też geologiczna podróż, czyli „Kamienna ścieżka czasu” prezentująca skały – od najstarszych po stosunkowo młode, które powstały ponad 30 mln lat temu w naszych Karkonoszach. Artystycznym uzupełnieniem wystawy są kamienne obrazy prezentowanych zjawisk, przygoto-

wane przez dzieci pracowników Instytutu Geofizyki PAN.

M.K. opr. na podst. www.naukawpolsce.pl

Zagrożone wymarciem Cziru tybetańskie

Cziru tybetańskie występuje wyłącznie w północno-wschodniej części Tybetu. Zamieszkuje tereny płaskie, nieznacznie pofalowane lub górzyste o łagodnych stokach. **Wśród ludności chińskiej jest pieszczołliwie zwane elfem płaskowyżu**. To niezwykle szybkie i płochliwe zwierzę. Okazuje się, że w trakcie ucieczki przed drapieżnikiem może osiągnąć szybkość nawet 80 km na godzinę. Wiosną, latem i jesienią cziru jedzą trawę, turzycę oraz części kartowatej roślinności i doskonale sobie radzą ze zdobywaniem pokarmu. Natomiast w okresie zimy, aby dostać się do jedzenia skąpo rosnącego na otwartych przestrzeniach, muszą kopać w śniegu. W związku z niską dostępnością pożywienia antylopy te często migrują na znaczne odległości. Ich liczebność zmniejszyła się gwałtownie w latach 90. XX wieku, a stało się tak ze względu na kłusownictwo. Jest to gatunek chroniony; istnieją też trzy rezerваты, w których dba się o jego zachowanie.

E.W. na podst. inform. prasowych
Fot. Be&W

Tajemnice natury

• Skóra gekonów jest miękka i ośliznięta łuskami. Łapy ich pokrywają miliony łusek, które pozwalają się im wspinać. Gekon nie może mrugać, bo mają zrosnięte powieki, żeby więc zapewnić oczom wilgotność, obliczają je od czasu do czasu. Na świecie żyje około 1200 gatunków gekonów. Te, które są aktywne w dzień, mają źrenice okrągłe, u pozostałych zaś są one pionowe. Gekon należy do gadów, które potrafią zmieniać swój kolor.

• Flamingi podczas zrywania się do lotu są bardzo niezdarne. Najpierw biegną po wodzie, ale kiedy już się wzbi-

ją w powietrze, wyglądają, jakby tańczyły w balecie. Ptaki te rodzą się szare lub białe. Ponieważ jedzą głównie plankton, małe ryby i skorupiaki, ich pióra z czasem zmieniają barwę na różową. A.P.

Wyjątkowa góra podwodna

Licząca aż 1600 metrów podwodna góra leży **niedaleko wybrzeży Gwatemali**. Niedawno odkryli ją naukowcy ze Schmidt Ocean Institute, korzystając z nowoczesnych technologii badania dna morskiego. Eksperci uważają, że głębiny mogą skrywać jeszcze ponad 100 tysięcy podobnych „szczytów” mających więcej niż 1,5 km wysokości. Są to miejsca bardzo ważne dla przyrody, gdyż stanowią **schronienie dla wielu koralowców, gąbek i licznych bezkręgowców**.

A.P. opr. na podst. www.tvn24.pl

Fotografia z humorem

Jacek Stankiewicz został wyróżniony przez internautów w fotograficznym konkursie Comed Wildlife Photography Awards. Jego zdjęcie przedstawia „dykutujące” ze sobą ptaki. Co roku spośród nadesłanych prac jury wybiera najśmieszniejsze i intrygujące ujęcia dzikich zwierząt. Celem zmagania jest promowanie ochrony przyrody. Według twórcy konkursu – Paula Joynsona-Hicksa – wykorzystanie wesołych fotografii, w których zwierzęta przypominają zachowania ludzi, świetnie zwraca uwagę na problemy przedstawicieli fauny.

A.P. opr. na podst. www.dobrewiadomosci.net.pl

fotopolis Działka natura z przymrużeniem oka - Polak wśród zwycięzców Comed Wildlife Photography Awards

Jacek Stankiewicz z dwiema nagrodami
Milo nam poinformować, że jedną z głównych nagród zdobył Polak, Jacek Stankiewicz uhonorowany główną nagrodą w kategorii młodzieżowej i nagrodą publiczności za zdjęcie „Dispute”, przedstawiające niecodzienną scenę uchwyconą w Puszczy Białowieskiej

Fot. www.fotopolis.pl

Psi ratownicy na emeryturze

Dziewięcioletni owczarek niemiecki **Kazan (ps. „Kazik”) po siedmiu latach służby jako ratownik w Komendzie Miejskiej Policji w Koszalinie odszedł na emeryturę**. Oprócz uczestniczenia w akcjach poszukiwawczych osób zaginiono-

nych oraz tropienia podejrzanych o popełnienie przestępstwa pies brał również udział w patrolowaniu i zabezpieczaniu imprez masowych, a także w testach i pokazach sprawnościowych. Pomagał też w edukacji najmłodszych. Choć żegna się z rodzimą jednostką, nadal będzie pod opieką swojego przewodnika sierż. szt. Dariusza Bartoszka.

Z kolei **najdłuższym w Wielkiej Brytanii stażem pracy – 11 lat w straży pożarnej – może się pochwalić labrador Reqs**. Czworonożny funkcjonariusz służył w jednostce w hrabstwie Hertfordshire w Anglii. Otrzymał order zastugi brytyjskiej organizacji dobroczynnej PDSA, która honoruje zwierzęta za szczególne bohaterstwo i poświęcenie w służbie w siłach zbrojnych oraz cywilnych służbach ratunkowych.

Oz opr. na podst. www.polsatnews.pl

Na czterech łapach

Kundel, mieszaniec, hybryda

Pies rasowy to taki, który na potwierdzenie swojego pochodzenia ma ściśle określone świadectwo wydane przez uznaną organizację kynologiczną, np. Fédération Cynologique Internationale (FCI). O takim, który wygląda podobnie, ale brakuje mu stosownej metryki, mówi się „w typie rasy”.

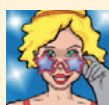
Mianem kundla określa się potomka psich rodziców o nieudokumentowanym rodowodzie i przeważnie przypadkowym (niezaplanowanym) przyjęciu na świat. Za mieszaniec uznaje się czworonoga będącego mieszkaniem dwóch lub większej liczby ras, lub osobników będących w ich typie. Takie krzyżówki często tworzy się celowo, żeby uzyskać określone cechy u szczeniąt. Ostatnio najmodniejsze są hybrydy. To także mieszaniec, tyle że zawsze tylko dwóch ras. **Za miksa tibetan mastiffa z red tibetan mastiffem**

urodzonego w 2014 roku zapłacono 1,9 mln dol. O twórcy pierwszej hybrydy Wallym Conronie za tydzień.

Tekst i fot.: Oz

Kundle mają geny sprzyjające lepszemu rozwojowi węchu i odporności niż rasowce

Modny kącik

Czekamy na Wasze kolejne zdjęcia, stylizacje, opisy modnych zagadnień. W tym numerze prezentuje się Kasia.

☒ **Cześć. Jestem Kasia i mam jedenaście lat. Do mody podchodzę na luzie, wychodzę bowiem z założenia, że zawsze trzeba być ubranym, a nie przebranym. Najważniejsze, by moje ciuchy były wygodne i nie krępowały mi ruchów podczas tańców, które uwielbiam. Pozdrawiam serdecznie Czytelników „Angorki”!**

A czy wiecie, że...

Wszystkie tkaniny – bez względu na to, jak zostały wytworzone – muszą zostać poddane procesowi wykończenia. Polega on na usunięciu z powierzchni luźnych włókienek, praniu, czasem nakładaniu specjalnej apretury uszlachetniającej. W tym celu tkanina jest strzyżona lub opalana (usunięcie luźnych włókien), bielona (tkaniny lniane), prana, apretowana (klejona), maglowana. Czasem w procesie wykończenia tkanina jest drapana (wytworzenie okrywy włosowej – welury drapane) lub barwiona.

G.K.

Fot. archiwum domowe
Warunki zamieszczania zdjęć znajdują się w stopce „Angory”

Aidalro

„Hanako, duch ze szkolnej toalety” (tom I)

Główna bohaterka książki – Nene Yashiro w Akademii Kamome spotyka ducha. Szkoła słynie bowiem z Siedmiu Tajemnic – nadnaturalnych zjawisk. Jednym z nich jest duch Hanako, który zamieszkuje toaletę i spełnia marzenia. Z czasem okazuje się, że Hanako nie jest tym, za kogo na początku brała go Nene. A ich wspólna przygoda rozpoczyna się w momencie, kiedy Yashiro prosi zjawę o pomoc.

Książka jest napisana w formie komiksów. Pełne są one strasznych, ale i zabawnych przegód mówiących także o przyjaźni. Dzięki szybkim zwrotom akcji lektura do

samego końca utrzymuje w napięciu. Polecam ją wszystkim, ale przede wszystkim wielbicielom komiksów i fantastyki.

Julia Chludzińska, 12 lat, Publiczna Szkoła Podstawowa im. Powstańców Śląskich w Łubianach

Mistrzynie piłkarskich sztuczek

Agnieszka „Aguśka” Mnich po raz piąty została mistrzynią świata w freestyle footballu. Zawodniczką zwyciężyła w zawodach organizowanych w Nairobi (Kenia). Teraz wraz ze swoim partnerem Patrickiem Bäurerem, który także uprawia ten sport, będą podróżować po Afryce i uczyć dzieci piłkarskich tricków. Swoją pasją planują zainteresować maluchy m.in. w Kenii, RPA, Zimbabwie i na Mauritiusie, dając im możliwość obejrzenia ulicznych pokazów.

H.J. opr. na podst. www.sport.tvp.pl

Ulu maika

Pod tą egzotyczną nazwą kryje się tradycyjny sport uprawiany od niepamiętnych czasów na Hawajach. Słowo „maika” oznacza płaski, okrągły kamień w kształcie dysku, który trzeba przeprowadzić przez wyznaczoną trasę, a potem trafić nim w cel znajdujący się na samym jej końcu. Można to robić, rzucając nim tak, żeby toczył się po ziemi wzdłuż szlaku i nie wypadł poza jego granice, albo napędzając i kontrolując turlającą się maikę kijem. Celem gry jest pokonanie szlaku prowadzącego przez pole gry i trafienie kamieniem w bramkę na jego końcu, która jest czymś w rodzaju mety. Kto zrobi to najszybciej, z jak najmniej

szą liczbą prób, wygrywa. Dyscyplina ta wymaga siły fizycznej, celności oraz sprawności manualnej.

TEK na podst. zagr. inform. prasowych

Uwaga, Rodzice!

Zgoda na przetwarzanie danych osobowych

Przesyłając rozwiązania konkursu/krzyżówki, wyrażamy zgodę na przetwarzanie danych naszego dziecka (imię, nazwisko, adres, adres e-mail lub nr telefonu) przez Administratora w celu przeprowadzenia konkursu/krzyżówki, w tym publikacji

w „Angorce” imienia, nazwiska i miejscowości zwycięzcy. Dane podajemy dobrowolnie, wiedząc, że przysługuje nam prawo do wglądu, uzupełnienia, sprostowania, usunięcia, ograniczenia przetwarzania i przeniesienia oraz wniesienia sprzeciwu. Dane zwycięzców będą przetwarzane do 6 lat. Administrator: Wydawnictwo „Wespa-Druk” Sp. z o.o., pl. Komuny Paryskiej 5a, 90-007 Łódź, www.wangorka.com.pl (tu więcej informacji o ochronie danych osobowych). Kontakt: ido@angorka.com.pl lub listownie pod powyższym adresem z dopiskiem „IDO”.

Szefowa: Agnieszka Pacho (apacho@angorka.com.pl)
Ciegi za numer zbiera: Mirosława Kamińska
Porządku pilnuje: Mirosława Kamińska
Piszą dla Was: Agnieszka Pacho, Mirosława Kamińska, Anna Ozga, Małgorzata Kopeć, Mateusz Koprowski, Hanna Jocke – tel. 42 632 61 79

Superrysunki: Jarosław Szymański, Paweł Wakula, Tomasz Wilczkiewicz, Piotr Rajczyk, Katarzyna Zalepa, Mirosław Stankiewicz, Żaklina Gapińska
Cliparty: Corel Draw
Piszcie do nas: 90-007 Łódź, pl. Komuny Paryskiej 5a, fax 42 632 07 67

Adres internetowy: www.angorka.com.pl,
e-mail: redakcja@angorka.com.pl
Druk: Drukarnia Prasowa SA, Łódź, al. Piłsudskiego 82
Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania nadesłanych materiałów.

Czytanie wzbogaca życie

Zachęcamy wszystkich do czytania książek i dzielenia się ich treścią z czytelnikami „Angorki”. Sięgnij po lekturę, przeczytaj ją i napisz jej krótką recenzję. Dlaczego Ci się podobała, czego Cię nauczyła, komu ją polecasz?

Nie zapomnij podać tytułu książki oraz jej autora. Czekamy na Wasze recenzje. Najciekawsze wydrukujemy na łamach „Angorki” i nagrodzimy niespodziankami. Teksty nadsyłajcie pod adresem: kontaktangorka@gmail.com. Podpiszcie się, podajcie swój wiek i adres korespondencyjny. Czekamy także na Wasze „zacytane” fotografie. Powodzenia!
Redakcja

ZDJĘCIE TYGODNIA

Patrycja z Dżekiem

Fot. archiwum domowe

Na lekcji matematyki

Nauczyciel objaśnia zadania:

– Schody powstające w domu mają pięć prześwitów, każdy z nich składa się z dwudziestu stopni. Ile stopni trzeba przejść, by dostać się na ostatnie piętro?
– Wszystkie – odpowiedział Krzys.

Młotek

Do sprzedawcy w dziale z narzędziami podchodzi mężczyzna:

– Dzień dobry, wczoraj kupowałem tutaj młotek. Czy mógłbym go wymienić?
– Czyżby był za ciężki? – pyta sprzedawca.

– Co to, to nie, ale nie trafia w gwóźdź!

Na lekcji fizyki

Nauczyciel pyta Jasia:

– Co to jest litr?
– To samo co kilogram, tylko na mokro.
www.jeja.pl

Stanie w kącie

Tata pyta Andrzejka:

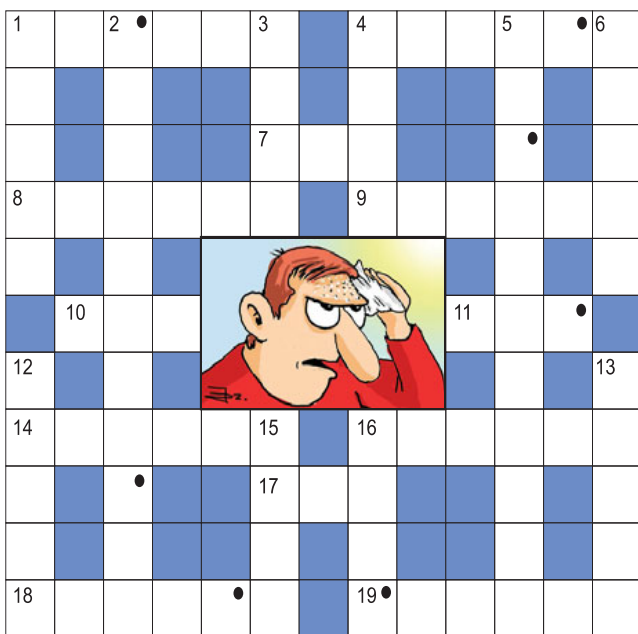
– Dlaczego w szkole znów stałeś w kącie?
– Bo nie chciałem naskarżyć.
– Na kogo nie chciałeś naskarżyć?
– Nie chciałem powiedzieć, kto zamordował Juliusza Cezara.

Adam i Ewa

Katechka pyta:

– Krzysiu, kiedy Adam i Ewa byli w raju?
– Jesienią.
– A dlaczego akurat jesienią?
– Bo wtedy dojrzewają jabłka.
„Dowcipy dla dzieci” – Wydawnictwo VESPER

Krzyżówka z rysunkiem nr 50a „Rosa na czole”

Litery umieszczone w polach z kropkami, czytane poziomo, utworzą rozwiązanie.

Poziomo:

1. Stała kontrola, piecza
4. Stolica nad Tamizą
7. Drapieżny ptak z nagą szyją
8. Ochota na coś
9. Japońska sztuka samoobrony z Okinawy
10. Rosa na czole
11. Patrzą z rosołu
14. Właściciel czarodziejskiej lampy
16. Mleczny cukierek
17. Niska wierzba
18. Dorosła Amelka
19. Domowe obuwie

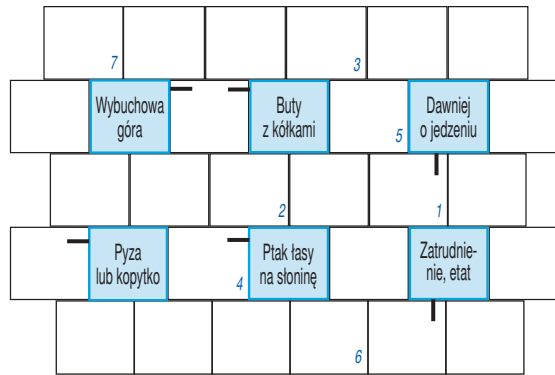
Pionowo:

1. Troszeczkę, odrobina
2. Wyrażanie wdzięczności
3. Zadrapanie na meblu
4. Szkło powiększające
5. Specjalista od filmowego dźwięku
6. Warstewka kurzu
12. Wielkanocna pani na stole
13. Łódź myśliwska Eskimosów
15. Przepływa przez Wiślicę i Pińczów
16. Na głowie motocyklisty

Opr. M.K.

Wirówka nr 250a

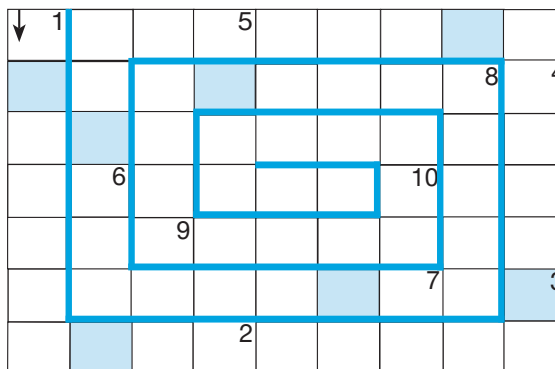
Wyrazy wpisujemy zgodnie z ruchem wskazówek zegara. Pierwsza litera w polu z kreską. Litery z ponumerowanych pól utworzą rozwiązanie.

Opr. TEK

Ciągówka nr 150a

Pierwsza litera wyrazu jest jednocześnie ostatnią literą wyrazu poprzedniego. Początek wpisywania zaznaczony jest strzałką. Litery w kolorowych polach, odczytywane kolejno, utworzą rozwiązanie.

1. Przyrząd do mierzenia zawartości tlenu
2. Notatka, uwaga, spostrzeżenie
3. Inaczej o barwie
4. Okrągła budowla
5. Rośnię w miarę jedzenia
6. Stolik z lustrem
7. Zna budowę ludzkiego ciała
8. Dorosła Madzia
9. Tropikalny urwis do jedzenia
10. Małe stawy

Opr. M.K.

RECHOT I PRZYJACIELE

Rys. Kasia Zająca

ANGORKOWY POTWOREK

Rys. J.S.

Rebus nr 350a

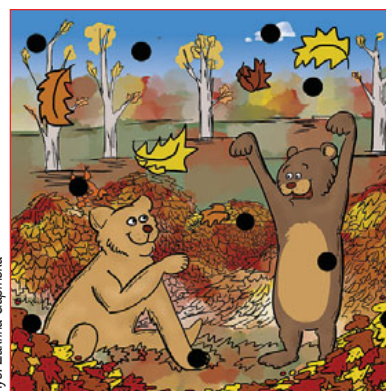
Opr. P.W.

Zagadka nr 550a

Znajdź 10 szczegółów, którymi różnią się rysunki. Możesz zrobić ich listę lub zaznaczyć je na rysunku, wyciąć go, a następnie przysłać do redakcji.

Rys. Paweł Wakulka

Rys. Żaklina Gapińska

Rozwiązanie zagadki nr 547a

Rozwiązania (wraz z podaniem wieku) prosimy nadsyłać do 19 grudnia 2023 roku na kartkach pocztowych pod adresem redakcji „Angorka”, 90-007 Łódź, pl. Komuny Paryskiej 5a, lub pocztą elektroniczną: mkaminska@angorka.com.pl oraz SMS-em. Aby przestać hasło krzyżówki, trzeba napisać SMS o treści: KRAGK.XXX.HASŁO (w miejsce XXX należy wpisać numer krzyżówki koniecznie z literką „a”). Dla przykładu: jeżeli hasłem krzyżówki jest np. słowo: komar, a jej numer 50a, to SMS będzie wyglądał następująco – KRAGK.50a.KOMAR. SMS-y należy wysyłać pod numer 72550 (płatne 2 PLN+VAT). Wielkość liter nie ma znaczenia. Wśród autorów poprawnych odpowiedzi rozlosujemy trzy nagrody książkowe.

Rozwiązania z nr. 47

Na kartkach pocztowych i drogą elektroniczną wptynęto:

Krzyżówka 47a: pianka
– 55 rozwiązań.

Logogryf 147a: zoologia
– 62 rozwiązania.

Magiczna 247a: jaśmin
– 59 rozwiązań.

Rebus 347a: Mali
– 63 rozwiązania.

Nagrody otrzymują: **Patrycja Kwiatkowska z Katowic, Anna Przerwa z Pyskovic i Kacper Dudek z Siedlisk.**